

Základní a Mateřská škola Chlebičov, příspěvková organizace
Školní 105, 747 31 Chlebičov

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Základní škola a Mateřská škola Chlebičov,
příspěvková organizace

č. j. ZŠChI- 149/2022

Obsah

I. Identifikační údaje.....	2
II. Charakteristika ŠD.....	3
III. Hygiena a bezpečnost v ŠD.....	4
IV. Ekonomické, materiální a personální podmínky ŠD.....	4
V. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání.....	5
VI. Podmínky pro činnost a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	5
VII. Cíle ŠD.....	7
VIII. Kompetence.....	8
IX. Obsahy a formy činnosti ve školní družině.....	9
X. Průřezová témata ve školní družině.....	9
XI. Hodnocení a autoevaluace ŠD.....	10
XII. Závěr.....	11

I. Identifikační údaje

<u>Název:</u>	Školní družina při ZŠ a MŠ Chlebičov
<u>Adresa:</u>	Školní 105, Chlebičov, 747 31
<u>Ředitel ZŠ:</u>	Mgr. Milena Šíroková
<u>Zástupce ředitele pro zájmovou činnost:</u>	Zuzana Slavíková
<u>IČO:</u>	71 002 006
<u>IZO:</u>	120 004 445

II. Charakteristika ŠD

Školní družina má dvě oddělení s kapacitou 60 účastníků. Je otevřena od 6:30 do 16:30 hod.

ŠD využívá tyto prostory: hernu v přízemí a druhou hernu v prvním poschodí, počítačovou místnost, chodbu a tělocvičnu. V případě pěkného počasí využívají děti hřiště před školou. Chodívají také na vycházky do okolí.

V dolní místnosti je nový nábytek, který je uzpůsoben pro volný čas účastníků. Herna je vybavena umývacím koutem, odpovídajícím zářivkovým osvětlením a dostatečným množstvím oken pro větrání. Pro odpočinkovou a relaxační činnost účastníků využívají koberec, který je pravidelně vysáván a PVC myté mokrou cestou. V místnosti je pohovka s polštáři. V rámci společenských a kolektivních her využívají stolní hry, Lego a další stavebnice.

Druhá část je vybavena a zařízena jako učebna pro výtvarné činnosti, stolní hry a aktivity.

V horní části je vybudovaná družina pro druhé oddělení. Je vybavena novým nábytkem, sociálním zařízením rozděleným pro chlapce a děvčata a umyvadly.

Pro odpočinkovou činnost je využíván koberec především pro konstruktivní hry, který je pravidelně vysáván a čištěn, PVC myté mokrou cestou a stoly pro výtvarnou a pracovní činnost.

V obou odděleních je umístěn televizor, využíván především pro hudební a taneční činnosti.

V odpoledních hodinách je zajištěn pitný režim.

Školní družina nabízí činnosti, které svým obsahem a zaměřením navazují na cíle základního vzdělávání. Podporuje utváření a prohlubování klíčových kompetencí, záměry směřující k činnostem ŠD (k osobnostní výchově, k problematice zdraví a jeho upevňování, k ochraně přírody, k rozvoji dovedností, postojů...)

Školní družina je určena pro žáky 1.- 5 ročníku. Účastníci jsou vedeni ke vzájemné spolupráci a toleranci. Vztahy mezi nimi se prohlubují a upevňují tak, aby se v naší škole vyskytovalo co nejméně negativních jevů.

Lékárnička pro první pomoc je umístěna v místnosti v dolním patře a je přístupná k ošetření v dopoledních i odpoledních hodinách. Vychovatelka je proškolený zdravotník školy.

III. Hygiena a bezpečnost v ŠD

Do klidového režimu po obědě je zahrnut odpočinek s četbou nebo poslechem, výtvarná nebo hudební chvílka.

Na počátku školního roku jsou účastníci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, ŠD, ŠJ, na hřišti, při vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP.

V případě úrazu jsou opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti. ŠD má zpracován a každoročně obnovován řád ŠD, používá roční plán ŠD, měsíční plány. Vychovatelky spolupracují na plánu školy a přizpůsobují se školním akcím.

K bezproblémovému chodu ŠD je třeba vést účastníky k příznivému sociálnímu klimatu, vzájemnému respektu, přátelskému vztahu ke spolužákům a pracovníkům školy. Naučit je asertivně řešit konflikty, bránit se šikaně a patologickým jevům. Vychovatelka je nápomocna při řešení problému účastníků. Vychovatelky se v případě potřeby účastní třídních schůzek, konzultací. Jsou seznámeny s preventivním programem ZŠ o šikaně a ochraně zdraví.

IV. Ekonomické, materiální a personální podmínky ŠD

Ekonomické: Spotřeba tepla a světla je hrazena zřizovatelem v rámci rozpočtu obce pro ZŠ. Prostředky na mzdy vychovatelek sleduje a každoročně přehodnocuje podle stavu žáků ve ŠD ředitelka ZŠ, prostředky jsou poskytovány krajským úřadem.

Materiální: Pro úspěšnou pedagogickou práci jsou důležité nejen činnosti, které účastníkům nabízíme, ale také materiální podmínky, v nichž s nimi pracujeme (prostory, pomůcky, nábytek a jiné nezbytné vybavení našeho zařízení).

K nezbytným požadavkům na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času účastníků patří:

- bezpečnost
- snadné udržování pořádku a čistoty
- nehlučnost, řádné osvětlení
- dostatek prostoru

Školní družina na naší škole všechny podmínky splňuje.

Personální: Vychovatelky splňují kvalifikační předpoklady pro výkon své profese, každoročně se podílí na akreditovaných kurzech a programech dalšího vzdělávání pedagogů, využívají samostudium dle zákona č.563/2004 Sb. k vlastnímu rozvoji v oboru a tvorbě ŠVP pro ŠD. Dle organizačních možností vedou zájmové kroužky (sportovní hry pro chlapce i děvčata, výtvarné kroužky, keramika, práce na PC).

Vychovatelky podporují všeobecný rozvoj účastníků ve všech složkách vývoje, úzce spolupracují s učitelkami a vedou účastníky ke vztahu ke své obci a rozvoji venkova (účast na společenských akcích – vítání občánků, výročí školy, vystoupení pro veřejnost).

Vychovatelky se snaží vytvářet příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úctu a toleranci v jednání, uznání, spolupráci a pomoc druhým.

V. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání

O přijetí účastníka ŠD k pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti se rozhoduje na základě písemně vyplněného Zápisního lístku. Jeho součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka a rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze ŠD. Účastníci pravidelné denní docházky do ŠD se zařazují do oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků.

- a. Přihlašování žáků do ŠD se děje formou vlastních Zápisních lístků, v nichž by měly být uvedeny údaje, jak je vyžaduje školní matrika
- b. Odhlášení žáka ze ŠD dochází pouze písemnou formou, a to na žádost rodičů, většinou se tak děje ke konci pololetí nebo ke konci kalendářního měsíce, v němž rodiče požádají o vyřazení.
- c. Žáka, který vážným způsobem porušuje Vnitřní řád ŠD, či ohrožuje zdraví své nebo ostatních účastníků, může ředitel vyloučit. Toto rozhodnutí musí projednat se zákonnými zástupci (vyhotovit o něm zápis) a písemně jim to sdělit. Podle školského zákona jsou prostředky pro posílení kázně pro účastníky ŠD stanoveny takto. Prvním postihem je důtka ŘŠ, pak následuje podmíněčné vyloučení a pak vyloučení ze ŠD.

VI. Podmínky pro činnost a vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami

Naší snahou je vytvořit každému účastníkovi podmínky pro rozvoj jeho osobnosti. Prostředí a postupy by měly usnadňovat osobnostní a sociální rozvoj účastníků. Účastníkům se speciálně vzdělávacími problémy je třeba pomoci zvýšenou motivací, věnovat jim více pozornosti a výrazně kladně je hodnotit i za malé dílčí pokroky v činnosti. i ve volnočasových aktivitách. Rodiče dětí se SVP se dohodnou s paní vychovatelkou na rozvíjení zájmových aktivit v odpoledních hodinách. V případě, že je účastníkovi přidělen asistent pedagoga i pro zájmovou činnost, domluví se s rodiči a s vychovatelkou školní družiny o společném postupu v jeho rozvoji.

Nadaní účastníci se lépe zviditelní při různých soutěžích a činnostech ŠD, kde jim paní vychovatelka přidělí náročnější úkoly a práci nejen při samotné soutěži, ale také při její organizaci. Nadaní účastníci mohou připravit a organizovat akce pro ostatní spolužáky.

Obsah výchovy a vzdělávání je inspirován kapitolou RPV pro první stupeň „Člověk a jeho svět“, je tvořen dle podmínek typu školy s ohledem na umístění školy.

1. Místo, kde žijeme - domov:

- okruh rodiny a jejich členů, organizace života rodiny, posílení vztahu k rodině, výroba dárků pro členy rodiny
- škola, vstup do školy, bezpečná cesta do školy, okolí školy, školní režim, vytvoření kladného vztahu ke škole /dny otevřených dveří /
- obec: obec, kde žijeme - důležitá místa v obci, OÚ, obchod, pošta, knihovna, kaple, prezentace školy v obci
- region: Slezsko – Opavsko - Hlučínsko
- naše vlast: besedy, pojem vlastenectví – národ, vysvětlení historie, Praha – hl. město, ostatní významná místa a města v ČR

2. Lidé kolem nás:

- soužití lidí v rodině, v kolektivu družiny, v zaměstnání, na ulici - základní komunikace mezi lidmi, jiná kultura – etnika.
- chování mezi lidmi: pravidla slušného chování /umím pozdravit starší, chováme se
- správně i ke spolužákům, principy demokracie /řekni mi svůj názor, budu naslouchat, mám problém – vyslyš mě /
- vlastnictví, soukromé /neber, co není tvé/, veřejné /máme společné zařízení a hry, o které pečujeme
- právo a spravedlnost: základní lidská práva a práva dětí, související povinnosti dle brožury –Dětská práva – vím, co smím

3. Lidé a čas:

- správný režim dne při docházce do školy, správné využití volného času
- rozdělení ročních období do zájmových aktivit /pouštění draků na podzim
- sáňkování, zimní radovánky v zimě, jarní hry – probouzení přírody na jaře, letní aktivity

3. Rozmanitost přírody:

- pořádat tematické vycházky do okolí školy, výchova k ekologii, třídění odpadu, sběr papíru, besedy o přírodě, návštěva lovecké chaty, besedy s myslivci

4. Člověk a jeho zdraví:

- podílet se na minimálním preventivním programu školy a prevenci, chránit si své zdraví a zdraví kamarádů,
- zvládnout poskytnout první pomoc, naučit používat potřebná telefonní čísla,
- získávat dovednosti v jízdě na kole a znalosti v oblasti dopravní výchovy

VII. Cíle ŠD

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy Školského zákona, navazují na cíle, stanovené školním ŠVP vlastní ZŠ. Snaží se obohacovat denní program účastníka, zajistit odborné vedení při odpočinkových i zájmových činnostech a maximálně podporovat jeho individuální rozvoj.

Probouzet v účastníkovi kladný přístup ke škole a ke vzdělání, naučit jej rozlišovat čas práce, odpočinku a relaxace. Rozvíjet jeho osobní přístup k získávání nových vědomostí pro jeho osobní všeobecný rozhled, umožnit osvojení si strategie učení a motivovat pro celoživotní učení, podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů, pomáhat rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s jeho reálnými možnostmi.

Výrazně motivovat nabízené zájmové činnosti a rozvíjet praktické dovednosti v zájmových činnostech. Naučit vztahu k vlastnoručně vytvořenému výkresu, výrobku, či naučené písni, využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací. Naučit uvědomění si vlastní práce a citu k vytvořené věci, zhodnotit svou činnost a uvědomit si sebe, svůj čas na práci a odpočinek, své chování a své postoje /psychohygienu/.

Vést účastníka ke správným zásadám chování vůči spolužákům a vrstevníkům.

- oslovování a zdravení, žádost o pomoc ve škole nebo při práci, nevyvolávat konfliktní situace, pomoc staršího mladšímu při činnostech,
- samostatné řešení problému, vytvoření postoje k problému,
- rozvíjet kamarádství,
- vést ke komunikaci,
- rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- vést k toleranci ke spolužákům jiné kultur, bez předsudků o společenských vrstvách a majetku.

Vést účastníka ke správnému chování k zaměstnancům školy, občanům obce a ostatním dospělým.

- oslovování a zdravení, poznat rozdíl od zdravení známých dětí, žádost o pomoc při
- doučování, zdravení a pomoc starším občanům v obci – setkávání se při schůzkách, výstavách, vystoupeních, apod.,

- rozpoznání špatného člověka, předcházení a prevence před vlastním ohrožením, využití minimálního preventivního programu školy,
- vést k toleranci a k ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a hodnotám,
- vytvářet potřebu projevu pozitivních citů, rozvíjet vnímavost a citové vztahy k lidem.

Vést účastníka aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí ve společnosti a k přírodě.

- učit se aktivně chránit své zdraví a být za ně zodpovědný,
- účastnit se školního programu v oblasti environmentální výchovy,
- seznamovat se a podílet se na ochraně přírody,
- využívat akcí minimálního preventivního programu školy,
- využívat vycházek a výletů do okolí k hledání zdravého prostředí pro živočichy a rostliny.

VIII. Kompetence

Kompetence jsou utvářeny v celém průběhu celého období navštěvování ŠD od 1. třídy.

1. **K učení** - účastník je motivován různými činnostmi na vyučování, aktivně se účastní didaktických her a výukových programů na PC, v rámci sebevzdělávání samostatně čte a třídí informace, používá internet.
2. **Komunikativní** – účastník je schopen vyjádřit své myšlenky, poznatky, názory v souvislém ústním projevu, naslouchá ostatním spolužákům a pedagogům a zapojuje se do diskuze.
3. **Sociální a personální** – podílí se na utváření příjemné atmosféry ve skupině, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.
4. **Občanské** – respektuje přesvědčení jiných lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, chápe základní principy zákonů a společenských norem, je si vědom svých práv a povinností seznámí se s řádem ZŠ a ŠD, Úmluvou dětských práv spojenou s povinnostmi, aktivně se zapojuje do kulturního života školy - besedy, dny otevřených dveří ZŠ, chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy - Den země, třídění druhotných surovin, sběr starého papíru.
5. **Pracovní** – používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, využívá svých získaných zkušeností a dovedností v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na povolání, v oblasti využití počítačové techniky se zapojuje do přípravy na vyučování formou opakování nabytých vědomostí využitím školních výukových programů, umí zadat jednoduché vyhledávání na internetu.

6. **Digitální** – prohlubuje své informační myšlení prostřednictvím digitálních technologií, které prakticky využívá nejen k přípravě na vyučování, ale i k zájmové činnosti, učí se dané technologie bezpečně využívat.

IX. Obsahy a formy činnosti ve školní družině

V zájmovém vzdělávání se stanovuje náplň práce školních družin takto:

- ✓ činnosti pravidelné
- ✓ příležitostné akce
- ✓ spontánní aktivity
- ✓ odpočinkové činnosti
- ✓ příprava na vyučování – po dohodě s rodiči

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového charakteru.

Příležitostné akce nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností. Jsou to besídky, výlety, slavnosti, akce o víkendech.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry žáků.

Odpočinkové činnosti chápeme nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek.

Příprava na vyučování – využívání didaktických her a internetu v počítačové místnosti, tematických vycházek, besed, návštěv kulturních programů a soutěží.

X. Průřezová témata ve školní družině

Osobnostní a sociální výchova - utváření praktických životních dovedností - komunitní kruh, pravidla soužití v herně školní družiny - modelové situace – pravidla kooperace.

Výchova demokratického občana – spolupráce s hasiči, s policií ČR, s dobrovolnými spolky v obci, s obecním úřadem, akce pro veřejnost - zpívání u vánočního stromu, vánoční jarmark, Masopust, Den matek.

Multikulturní výchova-přátelské vztahy mezi lidmi, třídní pravidla, komunitní kruh, humanitární sbírka – Fond Sidus, Chrpa, spolupráce s MŠ a ZŠ Velké Hoštice.

Mediální výchova – prezentace na veřejnosti, příspěvky pro školní časopis Školáček, výtvarné práce dětí, ankety, pozvánky, fotogalerie.

Environmentální výchov – sběr starého papíru, úklid okolí školy, využití odpadového materiálu ve výtvarných činnostech.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – akce školy - Den Evropy, Halloween, Masopust.

XI. Hodnocení a autoevaluace ŠD

Hodnocení účastníků – Hodnocení provádíme jak v průběhů činností, tak i po skončení tematického celku. Podle získaných celků můžeme dál tematické okruhy obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Průběžné hodnocení směřujeme k jednotlivým žákům a závěrečné bereme z pohledu celého oddělení.

Hodnocení kolektivem – Hodnocení jednotlivce ze strany kolektivu – je část první, ve které si hodnocený vyslechne vyjádření kolektivu, jeho souhlas či nesouhlas se sebehodnocením (předcházelo-li) a doplnění dalších postřehů, připomínek, kladných a záporných.

Sebehodnocení – V druhé části žák hodnotí sebe sama před kolektivem. Snaží se uvědomit klady a zápory svého chování a mluvit o nich před kolektivem. Uvědomuje si sám tendence k možnému zlepšení. Zařazujeme dle potřeby.

Hodnocení vychovatelkou – Hodnocení a shrnutí vychovatelkou – Je třetí závěrečná část. Hodnocené dítě se vede k porozumění a uvědomění svého chování. Zde je široká škála možností:

- Verbální
- Písemná (pochvala do deníčku ŠD)
- Odměna (sladkost, dárek)
- Body (v soutěži a hrách)
- Fyzický kontakt (pohlazení, objetí, podání ruky.)
- Ukázka (výrobku, činnosti)

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem zejména z pohledu přínosu pro účastníky, což je podkladem pro další práci.

Autoevaluace v rámci ŠD – dle potřeby rozesíláme dotazníky pro rodiče.

XII.Závěr

Za zpracování a naplňování ŠVP pro ŠD zodpovídá zástupce ředitele pro zájmové vzdělávání. Tento dokument je otevřeným dokumentem, který budeme průběžně upravovat a doplňovat. Vzhledem k tomu, že není pro ŠD vydán žádný RVP vycházíme z konkrétního obsahu činností především z místních podmínek k ŠVP naší ZŠ, časových možností, z demografického složení účastníků apod.

Vychovatelky by měly každou plánovanou činnost prodiskutovat s třídními učiteli, aby se v ŠD neopakovala tatáž činnost, se kterou se účastníci seznámili ve školní výuce.

Spektrum činností k tématům je dle zkušeností daleko širší. Zvolenou aktivitou budeme tedy posilovat ne jednu, ale více kompetencí. Ve ŠD nejsou stanoveny vzdělávací standardy jako ve výuce, proto bychom na tento aspekt neměli zapomínat.

ŠD může zřizovat i zájmové útvary (kroužky), které jsou již konkrétně zaměřeny na rozvíjení některých z klíčových kompetencí.

Vždy je třeba mít na mysli, že ŠD je typ zařízení pro volný čas, založený na dobrovolnosti zájmů účastníků a vždy záleží na aktivitě, tvořivosti a profesionalitě pedagogických pracovníků ve ŠD, jak se zhostí nového pojetí ŠVP ve ŠD.

Zpracovala:
Schválila :

Zuzana Slavíková, zástupce ředitele pro zájmové vzdělávání
Mgr. Milena Šíroká, ředitelka školy

Účinnost od: 1. 9. 2022